

**ANALISIS SEMIOTIK ROLAND BARTHES MODEL SIGNIFIKANSI
DENOTASI DAN KONOTASI DALAM PUISI KARAWANG BEKASI
KARYA CHAIRIL ANWAR DAN PEMANFAATANNYA SEBAGAI
ALTERNATIF BAHAN AJAR SASTRA INDONESIA DI SMA**

**Oleh
Meli Herawati**

ABSTRAK

Penelitian ini bertujuan untuk mengetahui semiotik dalam kumpulan puisi Karawang Bekasi karya Chairil Anwar. Fokus penelitian ini adalah pengembangan analisis semiotik dalam kumpulan puisi Karawang Bekasi karya Chairil Anwar terhadap pembelajaran bahasa Indonesia di SMA. Metode yang digunakan dalam penelitian ini adalah metode kualitatif semiotik dengan model denotasi dan konotasi. Teknik pengumpulan data pada penelitian ini adalah metode membaca dan mencatat atau studi pustaka. Uji validasi data dalam penelitian ini menggunakan teknik triangulasi. Sumber data penelitian ini yaitu buku puisi Karawang Bekasi karya Chairil Anwar, pemerolehan data yang diambil yaitu berupa makna denotasi dan konotasi yang menunjukkan adanya hubungan dengan analisis semiotik. Berdasarkan hasil penelitian dalam puisi Karawang Bekasi karya Chairil Anwar, ditemukan data yang mengandung semiotik menurut teori Roland Barthes. Hasil analisis semiotik pada kumpulan puisi *Karawang Bekasi* karya Chairil Anwar ini dapat dijadikan sebagai alternatif bahan ajar teks puisi di SMA. Sesuai dengan hasil analisis semiotik pada kumpulan *Karawang Bekasi* karya Chairil Anwar ini terdapat beberapa aspek berupa ciri-ciri puisi, jenis-jenis puisi, dan unsur puisi sehingga pada kumpulan puisi *Karawang Bekasi* karya Chairil Anwar ini berkaitan dengan pembelajaran bahasa Indonesia di SMA.

Kata kunci: Karya sastra, Puisi, Semiotik

**ROLAND BARTHES' MODEL OF THE SIGNIFICANCE OF
DENOTATION AND CONNOTATION IN THE POEM KARAWANG
BEKASI BY CHAIRIL ANWAR AND ITS USE AS AN ALTERNATIVE
TEACHING MATERIAL FOR INDONESIAN LITERATURE IN HIGH
SCHOOL**

By

Meli Herawati

ABSTRACT

This study aims to determine the semiotics in the poetry collection Karawang Bekasi by Chairil Anwar. The focus of this study is the development of semiotic analysis in the poetry collection Karawang Bekasi by Chairil Anwar towards Indonesian language learning in high school. The method used in this study is a qualitative semiotic method with a denotation and connotation model. The data collection technique in this study is the reading and note-taking method or literature study. The data validation test in this study uses the triangulation technique. The data source of this study is the poetry book Karawang Bekasi by Chairil Anwar, the data obtained are in the form of denotation and connotation meanings that show a relationship with semiotic analysis. Based on the results of the study in the poetry of Karawang Bekasi by Chairil Anwar, data were found containing semiotics according to Roland Barthes' theory. The results of the semiotic analysis in the poetry collection Karawang Bekasi by Chairil Anwar can be used as an alternative teaching material for poetry texts in high school. In accordance with the results of the semiotic analysis of the Karawang Bekasi collection by Chairil Anwar, there are several aspects in the form of characteristics of poetry, types of poetry, and elements of poetry so that the Karawang Bekasi poetry collection by Chairil Anwar is related to Indonesian language learning in high school.

Keywords: Literary work, Poetry, Semiotics.

**ANALISIS SEMIOTIK MODÉL ROLAND BARTHES: MÉNÉNASI
DENOTASI JEUNG KONOTASI DINA PUISI KARAWANG BEKASI
CHAIRIL ANWAR JEUNG GUNA BAHAN PANGAJARAN SASTRA
INDONESIA DI SMA ALTERNATIF.**

Ku

Meli Herawati

RINGKESAN

Ieu panalungtikan miboga tujuan pikeun nangtukeun sémiotik dina kumpulan puisi Karawang Bekasi karya Chairil Anwar. Anu jadi fokus panalungtikanana jeung mekarna analisis sémiotik dina kumpulan puisi Karawang Bekasi karya Chairil Anwar jeung pangajaran basa Indonésia di SMA. Ieu métode digunakeun pikeun ngalarapkeunana salaku métode semiotik kualitatif ngagunakeun modél denotasi jeung konotasi. Téhnik ngumpulkeun data nya éta ngagunakeun métode catetan atawa studi pustaka. Uji validasi data dilakukeun ku cara ngagunakeun téhnik triangulasi. Sumber datana nya éta buku puisi Karawang Bekasi karya Chairil Anwar, datana dimeunangkeun aya dina wangun harti denotasi jeung konotasi jeung konotasi jeung patalina pikeun analisis sémiotik. Dumasar kana mangrupa hasil déklamasi sajak Karawang Bekasi karya Chairil Anwar, Kapanggih data anu eusina sémiotik nurutkeun tiori Roland Barthes. Hasil analisis sémiotik dina kumpulan sajak Karawang Bekasi karya Chairil Anwar bisa dijadikeun alternatif bahan pangajaran téks sajak di SMA. Dumasar kana hasil analisis sémiotik kumpulan puisi Karawang Bekasi karya Chairil Anwar, aya sababaraha aspék wangun puisi, jenis puisi, jeung unsur sangkan kumpulan puisi Karawang Bekasi karya Chairil Anwar aya patalina jeung pangajaran basa Indonésia di SMA.

Konci: Karya sastra, Sajak, Sémiotik